

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Column Jan van Ginkel

Doorbomen over bomen

Uit het nieuws van de afgelopen tijd is mij onder meer bijgebleven dat het aantal particuliere initiatieven voor de verrijking van de woonomgeving lijkt toe te nemen. Naast projecten op het gebied van sociale zorg, verantwoord wonen en veiligheid, betreft het plannen voor meer natuur in de woonomgeving.

Al enige tijd lees je over de ontwikkeling van 'tiny houses'. Tiny betekent naar mijn gevoel niet alleen maar klein en fijn, het woord roept vertedering op. Kleine, lieve huizen dus, vaak mobiel en zo gebouwd dat alle functies aanwezig zijn met een minimale belasting van grondstoffen en milieu. Recenter zijn de ideeën voor de aanleg van 'tiny woods'. Bosjes van soms maar een paar honderd vierkante meter, zo aangelegd dat er zich een rijk planten- en dierenleven in kan vestigen. De bosjes, bij voorkeur geplant in de schoolomgeving, hebben een educatief doel: de kinderen laten spelen en leren in en van de natuur.

Het concept van de tiny woods is één op één toepasbaar in Orvelte en omgeving. Met enige aanpassing zijn die educatieve bosjes al volop aanwezig. Wat het doel geweldig kan bevorderen is dat wij er natuurgericht mee om gaan. Het beheer, van particuliere eigenaren en van gemeente en waterschap, moet tegenwoordig zo efficiënt mogelijk worden uitgevoerd (lees: met zo veel en zo groot mogelijk machines) en is gericht op netheid, een nogal subjectief en door tuincentra opgelegd idee. Termen als onderhoudsarm en – vriendelijk suggereren dat netheid alleen kan worden bereikt met dat machinepark, met zo veel mogelijk gazon dan wel versteende tuinen. Het besef dat natuurrijkdom en weinig onderhoud hand in hand gaan zonder dat erf, berm of bosje een rotzooitje worden is nauwelijks aanwezig.

Ik hoop van harte dat de uit het Masterplan voortkomende ideeën en plannen zorgen voor een vergroting van de aantrekkelijkheid van het dorp in dit opzicht. Het concept van tiny woods (ook toe te passen op bermen, houtwallen en singels, sloten etc.) kan letterlijk meer leven in de brouwerij brengen.

Hoe krijg je meer leven in de brouwerij?

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Orveltejournaal

Met wat meer deskundigheid en nadenken zou de singel langs de Brugstraat (vanaf de brug gezien rechts) er nu anders uitzien. Natuurlijk moesten die zieke essen omwille van de verkeersveiligheid worden gekapt en natuurlijk geldt dat ook voor inrottende elzen. Mijn troost is dat wat er is gekapt wel weer zal uitlopen, maar ik houd mijn hart vast voor de volgende knip- en scheerbeurt, waar dan ook. Die beurt wordt namelijk bepaald door planning, schema's en algemeen bedachte wetmatigheden wat betreft onderhoud. Daar is heeft een masterplan nauwelijks invloed op.

Doorbordurend op tiny woods en het nut van bomen in het algemeen - denk aan schaduwwerking, invang van fijnstof, productie van zuurstof, opname van CO₂, aankleding van het landschap, leefmilieu voor talloze dieren - lenen Orvelte en omgeving zich voor de toepassing van het begrip Voedselbos.

In de Volkskrant van 28 november 2018 stond een interessant artikel over het Voedselbos. In een voedselbos gaan natuur en voedselproductie hand in hand. Hiervoor is de term voedselbosbouw gemunt. De eigenaar/beheerder van het Voedselbos bij Ketelbroek (Gelderland) deed veel van zijn inspiratie op in een dorpje in Kenia. Daar staan te midden van de woningen tientallen bomen, struiken en andere planten die alle bijdragen aan de voedselvoorziening van de inwoners. Voor de agrotechneuten uit Wageningen, ter plaatse moeizaam bezig met het uitdragen van 'onze' rationele intensieve landbouw, was dit rommeltje een gruwel. Samengevat luidt de kern van het voedselbosysteem het werken met de derde dimensie: naast de oppervlakte van een 'akker' tevens werken in de hoogte: met vruchtbomen, een struiken- en kruidenlaag, dus in een gelaagd systeem. Ik zou er een vierde dimensie aan toe willen voegen: tijd x stabiliteit. In een voedselbos is geen sprake van de jaarlijkse cyclus van zaaien tot en met oogsten (en daarna de bodem op zijn kop zetten), maar van een tijdloze productie. Daar neemt vanwege de stabiliteit in het productieproces de vruchtbaarheid van de bodem alleen maar toe en als gevolg daarvan brengt de vegetatie steeds meer voedsel op. Stel nou dat we het voedselbosysteem gaan toepassen op de erven en openbare ruimtes. Er zijn al veel elementen aanwezig, denk bijvoorbeeld aan de huisweiden met fruitbomen, de fruitbomenhoek achter het Tolhuisbos, het fruitbomenweitje aan het fietspad naar Westerbork. Die worden nu wat betreft hun voedselwaarde meer of minder verwaarloosd. Huisweiden met boomgaardjes: we onderhouden ze vaak als gazon en ze liggen in het najaar bezaaid met rottend valfruit. Vruchtbomen, vlierbomen en hazelaars worden dan wel gedoogd, maar ondeskundig gesnoeid en zeker niet beheerd als voedselbron. Voor verdere discussie – lokale toepassing! – is er op internet veel te vinden over het voedselbos. Hoera, in de krant van 3 december 2018 stond een artikel over een op biodiversiteit gerichte aanpak in Bunne, Winde en Bunnerveen.

Jan van Ginkel